

SYSTÉM PSYCHOSOCIÁLNÍ INTERVENČNÍ SLUŽBY VE ZDRAVOTNICTVÍ

NÁRODNÍ
CENTRUM
OŠETŘOVATELSTVÍ
NCO+NZO
NELÉKAŘSKÝCH
ZDRAVOTNICKÝCH
OBORŮ

ZPRÁVA O AKTIVITÁCH SPIS

Živelná katastrofa JMK

Systém psychosociální intervenční služby ve zdravotnictví (SPIS) aktivně vstoupil do poskytování psychosociální podpory v souvislosti s živelnou katastrofou, která 24. června zasáhla několik obcí v Jihomoravském kraji. Do pomoci se zapojili zdravotničtí intervenenti, peeri, psychologové, i odborní garanti SPIS. Od začátku mimořádné události SPIS pracoval v úzké součinnosti s MV a MZ.

Zdravotničtí intervenenti - psychická podpora zasaženému obyvatelstvu

Již krátce po vzniku mimořádné události zasahovali v postižené oblasti intervenenti ZZS JMK - členové SPIS a také krajská koordinátorka SPIS. V rámci pomoci z okolních krajů se do poskytování první psychické pomoci zapojila i další zdravotnická interventka, členka týmu ZZS ZK. V pátek 25. června bylo na základě požadavku koordinátorky do terénu vysláno k poskytnutí psychické podpory pět zdravotnických interventů, kteří se toho času účastnili odborného vzdělávání v NCO NZO Brno. V oblasti pracovali v průběhu dopoledních hodin. První psychická pomoc byla prostřednictvím zdravotnických interventů poskytnuta v prvních hodinách celkem 27 zasaženým občanům. V následujících dnech po události proběhlo dalších 6 intervencí, které odvedli intervenenti ZZS JMK.

Zdravotničtí intervenenti v terénu předávali kontakty na Linku krizové podpory pro sekundárně zasažené, kterou SPIS provozuje. Tato realizovala podpůrné hovory s občany postižených obcí.

Po převzetí organizace psychosociální podpory psychology PČR a HZS, nabídl SPIS zapojení 23 připravených zdravotnických interventů, kteří by v oblasti mohli pracovat v následujících dnech. S ohledem na mobilizaci sil IZS nebyla nabídka podpory využita.

Dne 1. července požádalo GŘ HZS prostřednictvím garanta SPIS o vyslání týmu zdravotnických interventů do oblasti v týdnu od 5. července., a to v souvislosti s plánovanými demolicemi domů a očekávanou následnou vlnou akutních stresových reakcí i dalších zdravotních obtíží. Ihned byli osloveni koordinátoři SPIS okolních krajů, aby vybrali vhodné interveny pro požadovanou činnost. Kromě časové flexibility byla požadavkem také zkušenost, s cílem sestavit funkční a plnohodnotný tým pro poskytování psychosociální pomoci.

Zdravotničtí intervenenti, zasahující v místech živelné katastrofy, byli vybráni z týmů SPIS pěti krajských ZZS. Jejich domovské organizace je vesměs k této práci vyslaly v rámci pracovní cesty a umožnily tak jejich flexibilní a bezproblémové zapojení do poskytování pomoci.

Následné zapojení vyžádané skupiny osmi interventů a psychologů SPIS proběhlo v součinnosti s hlavním koordinátorem psychosociální pomoci v postižené oblasti.

Tým Systému psychosociální intervenční služby pracoval v zasažené oblasti po dobu tří dní, během kterých bylo odvedeno 69 intervencí a při nich ošetřeno 99 osob.

Zdravotníčtí peeri - psychická podpora zasaženým zdravotníkům

Krátce po ukončení záchranných prací zasahujícími výjezdovými skupinami ZZS byly realizovány první podpůrné intervence u pracovníků ZZS JMK i dalších záchranných služeb, kteří se podíleli na poskytování pomoci zraněným.

Zdravotníčtí peeri a psychologové SPIS realizovali do konce června tři desítky peer podpor, včetně dvou skupinových a během následujících dní bylo peery ošetřeno dalších šest pracovníků ZZS.

Na krizové lince psychické podpory pro zdravotníky jsme zaznamenali telefonáty zasažených zdravotníků ze zasažené oblasti, kterým byla poskytnuta telefonická krizová podpora.

Provedeno bylo mimo jiné také 260 nabídek psychické podpory zdravotnickým pracovníkům, tedy prakticky všem zasahujícím a také pracovníkům ZZS, jinak zapojeným do řešení události, jednalo se například o tým operátorů KZOS ZZS JMK.

Přehled činností SPIS v souvislosti s živelnou katastrofou

Provedený typ SPIS podpory	Počet Intervencí	Počet ošetřených
Psychologická a peer podpora zdravotníkům	24	36
Intervence zasaženému obyvatelstvu	96	132

Nedostatky a podněty

V rovině první psychické pomoci v terénu nebyla v úvodních dnech po katastrofě využita nabídka aktivního zapojení interventů SPIS, přestože týmy byly plně k dispozici. Nabídky intervence u zraněných a hospitalizovaných osob nevyužily ani nemocnice, přestože psychické zasažení těchto osob bylo zjevné. S odstupem dvou dní podporu nakonec poskytly paradoxně intervenční silových složek IZS a to přesto, že ošetření hospitalizovaných pacientů by mělo být nepochybně záležitostí zdravotnických pracovníků, tedy interventů SPIS.

V části peerovské byl deklarován nezájem a „nepotřebnost“ peer podpory ze strany nemocnic, přestože tamní zdravotníci čelili jednoznačně psychicky nadlimitní zátěži. Nezájem pravděpodobně vyplýval z neznalosti principů psychosociální podpory a neinformovanosti v daných zdravotnických zařízeních.

Praktickým řešením by v podobné situaci do budoucna mohlo být zapojení zástupce SPIS do krizového štábu nebo jiné oficiální zastoupení SPIS v rámci krizového řízení události, doporučení MZ, apod.

Zapotřebí je rovněž hledat možnosti, jak v případě mimořádné události a zjevné potřeby vstoupit do realizace podpory i v případě, kdy dané zdravotnické zařízení není zapojeno do resortního podpůrného systému dle Metodického doporučení MZ.

Nadále považujeme za prioritu pokračovat celorepublikově v systematické edukaci o nutnosti psychické podpory pro zdravotnické pracovníky a jejím využití v situaci nadlimitně zátěžové, či traumatizující.

Stejně tak vnímáme jako stále aktuální informovat o možnostech využívání SPIS všechna zdravotnická zařízení v ČR. Nezbytnou součástí je i propagace podpůrné linky pro zdravotníky.

V Brně 21. července 2021

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Lukáš Humpl', written over a light blue rectangular stamp.

PhDr. Lukáš Humpl
garant SPIS ČR